

Kultur

Kontakt kulturredaksjonen:
kultur@adresseavisen.no • telefon 07200
Kulturredaktør Stian Wallum

Kommer i kveld

«Dette er fem kvarter med lun hygge, servert med kvalitet, og som vil treffe sitt publikum», skrev vår anmelder etter premieren på Nord-Trøndelag Teaters Prøysen-forestilling «Kjæm du i kveld». I kveld spilles forestillingen i Ørland kultursenter kl. 19.

Nasjonalballetten til

Oppdal er ei solid ballettbygd mye takket være dansepedagog Lene Skallebergs innsats. I kveld kommer selveste Nasjonalballetten på besøk i Oppdal kulturhus kl. 20, med forestillingen «Over hodet under huden».

- Kammer kommuniserer

- Kammermusikk er selve hjertet i musikken.

Det sier Kaija Saariaho, årets festivalkomponist under Trondheim kammermusikkfestival.

Hun snakker med glød om kammermusikken. – Den spilles i mindre rom og for et begrenset antall tilhørere om gangen. Der ligger forholdene ekstra godt til rette for kontakt, der kan det oppstå en fantastisk kommunikasjon.

Hundre prosent Saariaho

Elleve av hennes verker blir framført under årets Kamfest, tre av dem fikk publikum høre under åpningskonserten i Nidarosdomen i går kveld. I kveld spiller Trondheim sinfonietta med solister «100 % Saariaho» i Dokkhuset, og lørdag i Stiftsgården og Frimurerlogen.

Torsdag framfører Trondheim symfoniorkester med solister og Det norske solistkor operaen «L'amour de loin», Kjærlighet på avstand, med musikk av Kaija Saariaho og libretto av den libanesisk-franske forfatteren Amin Maalouf. Teksten bygger på et middelalderdikt fra europeisk trubadurtradisjon.

– Jeg hadde ideen, men trengte en forfatter til å bearbeide middelalderdiktet. Jeg kunne ikke fått en bedre librettist enn Maalouf. Han kan sin middelalder. Jeg hadde lest bøkene hans, men visste ikke at

han kunne være librettist. Det ante han visst ikke selv heller, forteller Kaija Saariaho. Operaen har vært en kjempesuksess, framført i ti ulike oppsetninger, og en innspilling av den vant Grammy i 2011. Kunstnerduoen Elmgreen & Dragset står for animasjonen i versjonen som blir framført torsdag i Olavshallen.

Hva er det egentlig vi elsker?

– «Hvorfor skriver du om middelalderens riddere, trubadurer og prinsesser nå i dag?» Det spørsmålet har jeg fått mange ganger. Men operaen handler jo ikke om det, men om kjærlighet, om forestillingene vi har om hverandre, forklarer Kaija Saariaho. –Hva er det egentlig vi elsker? Forhåpningene våre til den andre personen? Våre egne forestillinger om den andre? Det kan ligne opplevelsen mange møter på internett.

– Elmgreen og Dragset har lagt til et nytt nivå, som nettopp handler om vår tids distanse-kjærlighet på internett?

– Ja, de grep tak i denne tanken. Jeg har levert mitt materiale, tolkningen er utøvernes rett.

Baker ikke kake

Saariaho gjør motstand mot at musikken hennes trykkes ned i kjente båser, og hun vil for eksempel ikke uten videre aksep-

tere stempelet operakomponist. – Jeg baker ikke kake: Jeg har ikke en form jeg skal fylle med innhold. Og hvis opera betyr et stort, flashy, livsfremmed luk-susshow, så er det ikke noe for meg. Opera er et møtepunkt for kunst og kunstnere, et sted for ny kunstnerisk erfaring.

Kaija Saariaho er født 1952 i Finland, men sitt voksne liv har hun for det meste tilbrakt utenlands. Hun bor og arbeider i Paris, der hun har holdt til siden 1982. Der utviklet hun også elektronikk som en del av komposisjonene sine.

– Teknologien er rundt oss på alle kanter. Så hvorfor skulle den ikke også være til stede i musikken? Jeg bruker elektronikken når jeg trenger den, slik jeg gjør med de andre instrumentene i orkestret, sier Kaija Saariaho.

TONE MØRKVED 07200
kultur@adresseavisen.no

Pionér: Fra hun begynte i

1982, og i ti år framover, var Kaija Saariaho eneste kvinne ved forskningsinstituttet IRCAM i Paris som arbeidet med elektronisk lyd som del av sine komposisjoner. –Det har heldigvis endret seg, sier Saariaho.

Foto: MAARIT KYTÖHARJU

Grensesprengende musikkteater

Mekaniske gnister, vandrende lyktestolper og musikere som svaier flere meter oppe i luften. «Mekatonía» er tilbake.

To år er gått siden Circa teater, komponist Erik Hegdal og musikere i Alpaca ensemble begeistret og sjokkerte med sitt utendørs gamemusikkteater «Mekatonía». I går var de tilbake med en videreutviklet versjon i Dokkparken på Solsiden- og den gjorde inntrykk!

Vi finner oss på 1800-tallet. Hardtarbeidende menn jobber og sliter på Trondheim mekaniske verksted (TMV). Svetten siler. Gnistene spruter. Det sveises, det hamres. Det jobbes utrettelig.

Tonene fra Erik Hegdals musikk siver innpå. Musikkerne kommer til syne, men også de er rastløse. Vandrende lyktestolper passerer med døde blikk. Musikken blir umiddelbart et sterkt virkemid-

del i forestillingen. Fra tøffe rytmiske bevegelser via vakre linjer, til frustrerte utblåsninger. Et massivt lydanlegg sprer tonene. Hele Dokkparken benyttes, og mange hundre publikummere omringer scenen fra alle mulige kanter og vinkler.

«Mekatonía 2» tar oss med på en tverrkunstnerisk reise der enorme skulpturelle installasjoner får musikkerne i bevegelse. Scenograf Gilles Bergers og

komponist Eirik Hegdal gir oss historien til Nedre Elvehavn, fra tiden som mekanisk verksted til konsertarena. Og det med skyhøye virkemidler.

For idet blodslitet til arbeiderne på bakken er over, tas det hele til nye høyder. Og det temmelig bokstavelig. For en flere meter høy cellostol (og da menes ikke stolen som cellisten sitter på, men den som holder strengene på plass) dras opp av arbeidere,

og ut på dens strenger skytes musikkerne, én etter én.

Den gigantiske cellostolen står i midten med fire musikere på hver side. Vi blir vitne til en musikalsk kamp mellom de to gruppene, ikledd fargerike og kreative kostymer, formet etter instrumentene. Musikkerne svaier og dras frem og tilbake i ulikt tempo. Kampen tilspisser seg, men så kommer sangen. Sissel Vera Pettersens lyse sopran fyller oss med varme. Stemmeeffektene er imponerende og tar den musikalske reisen videre. Det er som et høytsevende eventyr vi bevitner. Et storstilt, vakkert og ikke minst grensesprengende eventyr.

For oss som så den første oppsetningen av «Mekatonía» for to år siden, er mye kjent, og derfor blir vi ikke like overrasket denne gangen. Kostymer er like, oppbyggingen og historien det

KONSERT

Trondheim kammermusikkfestival

«Mekatonía 2»

Dokkparken, mandag kveld
Medvirkende:
Circa teater, Alpaca ensemble
Komponist: Eirik Hegdal
Regi: Gilles Berger, Anne Marit Sæther og Espen Dekko

samme. Men det er også en del nytt. «Mekatonía 2» har et spektakulært lydbilde som virkningsfullt løfter forestillingen til nye høyder. Eirik Hegdals musikk står fantastisk til Espen Dekko, Gilles Berger og Anne Marit Sæthers visuelle scenspråk. I tillegg kommer både lyd og lys i et større format.

Overraskelsesmomentene er ikke like store som sist. Men opplevelsen er minst like stor.

NB: «Mekatonía 2» spilles også i kveld, tirsdag kl. 22 i Dokkparken.

Forestillingen er gratis.

Anmeldt av Yngvil Bjellaanes